

Cynhadledd Gwobrau Blynyddol Un Llais Cymru 2025 yn dangos Cynghorau Cymru ar eu gorau!

Daeth cynghorau Cymuned a Thref ledled Cymru at ei gilydd yn ddiweddar ar gyfer eu seremoni wobrwyo 2025 ar Faes y Sioe Amaethyddol yn Llanelwedd, dan nawdd [Unity Trust Bank](#).

Roedd y seremoni flynyddol, a drefnwyd gan [Un Llais Cymru](#) - y corff cynrychioliadol cenedlaethol ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref – yn gyfle i ddathlu ac arddangos gwaith Cynghorau lleol ar draws nifer o gategorïau strategol a gweithredol. Roedd proses asesu drylwyr yn dyst o safon a gwrthrychedd y gwobrau.

Wrth agor y digwyddiad, talodd y Cynghorydd Mike Theodoulou, Cadeirydd Un Llais Cymru, deyrnged i'r hyn a gyflawnwyd gan gymaint o Gynghorau oedd yn darparu gwasanaethau llawr gwlad ac yn galon eu cymunedau. Soniodd hefyd ein bod mewn cyfnod o newid ac am bwysigrwydd cael dealltwriaeth lawn o rôl a phwrpas cynghorau cymuned a thref.

Diolchodd Lyn Cadwallader, Prif Weithredwr Un Llais Cymru, i Gynghorau am gymryd rhan yn y digwyddiad a chanmolodd eu hymrwymiad i rannu eu harloesiadau.

Disgrifiodd Lyn yr heriau sy'n wynebu Cynghorau ledled Cymru, sy'n cynnwys helpu cymunedau i ail-adeiladu wedi COVID-19 ac ymateb i'r argyfwng Costau Byw. Mae cefnogi bioamrywiaeth, rheoli trosglwyddo asedau cymunedol, a darparu gwasanaethau bywiog, cynaliadwy yn seiliedig ar le yn heriau sylweddol eraill. Dywedodd hefyd y gallai Cynghorau chwarae rôl bwysig yn arwain ar wneud arbedion lleol.

Roedd Cynghorau Cymuned a Thref yn wynebu mwy o graffu nac erioed. Mae materion yn deillio o archwiliadau allanol wedi golygu fod mwy o sylw i'w gwaith, ynghyd ag [Ymchwiliad i rôl, llywodraethiant ac atebolrwydd y sector cynghorau cymuned a thref](#) <<https://senedd.wales/media/ldqbgvzu/cr-ld17034-e.pdf>> diweddar y Senedd ac adolygiad o [iechyd democrataidd cynghorau cymuned a thref](#) <<https://www.gov.wales/sites/default/files/pdf-versions/2024/11/4/1731587293/democratic-health-community-and-town-councils.pdf>>. Mae Adolygiadau Ffiniau Cymunedau hefyd yn paentio darlun ansicr i lawer o Gynghorau.

Atgoffodd Lyn y cynadleddwyr o sut mae Un Llais Cymru yn cefnogi Cynghorau i wynebu'r heriau hyn. Mae'r Gwobrau'n cynnig cyfle unigryw i ddangos sut yr oedd Cynghorau wedi perfformio trwy asesiadau annibynnol, trydydd parti. Disgrifiodd Lyn y lefelau aelodaeth uchaf erioed, mwy o arian gan Lywodraeth Cymru a Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r [WLGA](#) <<https://www.wlga.wales/home>> i helpu rheoli partneriaeth bwysig. Mae newidiadau llywodraethiant pwysig hefyd yn cael eu rhoi ar waith o fewn Un Llais Cymru.

Roedd Lyn yn edrych ymlaen at fynychu Cynhadledd Flynyddol y WLGA, fydd yn gyfle i arddangos gwaith Un Llais Cymru a chyflawniadau llawer o Gynghorau Cymuned a Thref. Mae gwaith partneriaeth yn parhau hefyd.

Mae rhaglen gynhwysfawr o [hyfforddiant](#) ar waith i helpu Cynghorau lleol i ddod o hyd i'w ffordd trwy fyd sy'n newid yn gyflym, ac anogodd Lyn Gynghorau i fanteisio ar y cyfleoedd datblygu a ddarperir gan Un Llais Cymru. Roedd yn eu cymell hefyd i ddefnyddio'r [Pecyn](#) Cyllid a Llywodraethiant gan ei fod yn adnodd pwysig i helpu Cynghorau i reoli eu gwaith.

Lansiodd y gynhadledd [wefan](#) newydd Un Llais Cymru. Mae'r wefan newydd yn storfa y gall Cynghorau Cymuned a Thref ei defnyddio i gael gafael ar wybodaeth bwysig, a ddatblygwyd ar y cyd gyda chydweithwyr yn CORE Internet Solutions. Cymerodd llawer o gynadleddwyr y cyfle i gael "ymweliad safle" digidol a drefnwyd gan staff Un Llais Cymru. Datblygwyd logo newydd a mwy cyfoes i fynd gyda'r wefan newydd.

Cymerodd Lyn gwestiynau ar bethau fel trefniadau llywodraethiant Un Llais Cymru, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, polisïau gwrth-hiliaeth a sut i sicrhau bod pobl ifanc yn dod yn aelodau o Gynghorau.

A hwythau wedi'u hysbrydoli gan eiriau'r Prif Weithredwr, aeth cynadleddwyr ati i fwynhau cyfres o Sesiynau Arfer mewn Gweithdai thematig, oedd yn trafod a rhannu Arfer Gorau mewn meysydd fel prosiectau amgylcheddol, atebion digidol, ymgysylltu â phobl ifanc a thwristiaeth.

Roedd gweithdy ar ymgysylltu cymunedol ac iechyd democrataidd yn nodweddiadol o'r rhannu gwybodaeth bywiog a ddigwyddodd yn ystod y diwrnod prysur hwn. Gwrandawodd y cynadleddwyr yn astud wrth i Faer Cyngor Tref Blaenafon, y Cynghorydd Nathan Matthews a Sophie Johnson, y Swyddog Datblygu Llesiant Cymunedol, ddisgrifio'n fedrus sut yr helpodd ymgysylltu cymunedol gyfrannu at strategaeth y Cyngor yn y dref hanesyddol hon yng Ngwent.

Ond diwedd y daith oedd y gwobrau, ac yn sesiwn y prynhawn cyhoeddwyd enwau'r enillwyr. Roedd y nifer uchaf erioed o gynigion wedi gwneud gwaith y beirniaid yn anodd, ond cafodd y tlysau eu rhannu yn y pendraw. Dyma restr lawn y gwobrau a gyflwynwyd:

1. Menter Lywodraethiant Orau

[Cyngor Cymuned Pont-y-pŵl](#) a [Chyngor Tref Blaenafon](#) (Cyd Enillwyr)

2. Menter Iechyd Democrataidd Orau

Nid oedd un enillydd clir

3. Defnydd Gorau o Adnoddau Digidol

[Cyngor Cymuned Rhosili <https://rhossilicc.org.uk/>](https://rhossilicc.org.uk/)

4. Menter Gynaliadwyedd Orau

[Cyngor Tref Caerfyrddin](#) a [Chyngor Cymuned Y Mwmbwls](#) (Cyd Enillwyr)

5. Prosiect Amgylcheddol Gorau

[Cyngor Cymuned Y Mwmbwls](#)

6. Menter Dreftadaeth a Diwylliant Orau

[Cyngor Cymuned Bedwas, Trethomas & Machen <https://www.btmcc.co.uk/>](https://www.btmcc.co.uk/)

7. Menter Dwristiaeth Orau

[Cyngor Cymuned Guilsfield](#)

8. Menter Ymgysylltu Cymunedol Orau

[Cyngor Tref Blaenafon](#)

9. Menter Ymgysylltu Ieuenctid Orau

[Cyngor Tref Yr Wyddgrug](#) a [Chyngor Cymuned Pont-y-pŵl](#)

10. Menter Pobl Hŷn Orau

[Cyngor Cymuned Y Mwmbwls](#)

11. Prosiect Datganoli Gwasanaeth neu Ased Gorau

[Cyngor Cymuned Buan](#)

12. Menter Orau ar Fynd i'r Afael â'r Argyfwng Costau Byw

[Cyngor Cymuned Y Mwmbwls](#)

13. Gwobr Gwasanaeth Cyngor Lleol y Flwyddyn Gorau Caerwyn Roberts, noddwyd gan [Unity Trust Bank](#).

[Cyngor Cymuned Y Mwmbwls](#) a [Chyngor Cymuned Guilsfield](#) (Cyd Enillwyr)

Bu'r digwyddiad yn ddathliad o fywyd cynghorau lleol. Dathliad o bobl a chymunedau Cymru.

Daeth y Cynghorydd Theodoulou â'r diwrnod i ben, gan ddweud y bu'n achlysur hyfryd. Ond rhoddodd un her arall . Mae angen i Gynghorau fynd yn ôl i'w cymunedau a "gweiddi" am eu cyflawniadau, meddai! Mae hwn yn gyfnod heriol i ddemocratiaeth leol ac mae Cynghorau Cymuned a Thref mewn sefyllfa ddelfrydol i ymgysylltu â chymunedau a'u hysbrydoli.

Gadawodd y cynadleddwyr y neuadd, wedi'u gwefreiddio gan yr hyn a glywsant ac yn gyffrous am y dyfodol.

David Collins

Governance and Policy Practice Development Officer/Swyddog Datblygu
Arfer Llywodraethu a Pholisi

One Voice Wales / Un Llais Cymru

Noddwyd Cynhadledd Gwobrau 2025 gan [Unity Trust Bank](#).